

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Doel crisisplan	3
1.2 Doelgroep	3
1.3 Afbakening	3
1.4 Samenwerking NoordWest3	3
1.5 Leeswijzer	3
2. De context van de crisisbeheersing	4
2.1 Visie op crisismanagement	4
2.2 Generieke uitgangspunten in crisissituaties	4
2.3 Monitoren van de omgeving	4
2.4 Verschillende typen crises	4
2.4.1 Dreigende en niet-acute crises	5
2.4.2 Acute crises	5
2.5 Algemene en functionele ketens	6
3. De crisisorganisatie	7
3.1 Een vertrouwde basis	7
3.2 Netcentrisch werken	9
3.3 Crisiscommunicatie	9
3.4 De (preparatie op de) nafase	9
3.5 Flexibel netwerk van crisispartners	9
3.6 Bovenregionale samenwerking en afstemming met landelijk niveau	10
4. Een passende en flexibele crisisorganisatie	11
4.1 Het maken van een crisisdiagnose	11
4.1.1 De uitkomst van een crisisdiagnose	11
4.2 Een flexibele crisisorganisatie	11
4.3 Opschaling bij acute crises	12
4.4 Bovenregionale coördinatie	13
5. De multidisciplinaire crisismanagementprocessen	14
5.1 Melden en alarmeren	14
5.2 Op- en afschalen	15
5.3 Leiding en coördinatie	15
5.4 Informatiemanagement	16
6. Bijlagen	17
Bijlage 1 Overzicht crisisprocessen kolommen	17
Bijlage 2 Samenstelling en tijden crisisteams	19
Samenstelling crisisteams conform Wet en Besluit Veiligheidsregio's	19
Tijden waarbinnen de uitvoering van taken moet starten	20
Locaties	20
Bijlage 3 Samenhang plannen	21
Bijlage 4 Afkortingen	22
Bijlage 5 Begrippenlijst	23

I. Inleiding

Ontwikkelingen als klimaatverandering, digitalisering, de toegenomen actie- en demonstratiebereidheid en besmettelijke ziekten (zoals de wereldwijde COVID-19 pandemie), leiden steeds vaker tot crises met maatschappij-ontwrichtende effecten. Daarbij beperken incidenten zich niet tot de regiogrenzen en kennen ze vaak een lange nasleep. Sociale media spelen een grotere rol bij crises en zorgen voor een grotere zichtbaarheid van het optreden van veiligheidsregio's en hulpdiensten. De traditionele rampenbestrijding, zoals we die kennen van grote branden en ongevallen, is bij deze nieuwe crisistypen niet altijd toereikend en maken het noodzakelijk maatwerkoplossingen te creëren. Dit vraagt om een crisisorganisatie die flexibel inzetbaar is, waarbij regionale en bovenregionale samenwerking vanzelfsprekend is en die in goede verbinding met de nationale structuur staan. Ook wordt slim gebruik gemaakt van (nieuwe) netwerken van vitale partners en andere organisaties die een rol kunnen spelen bij het beheersen van de crises. Dit crisisplan speelt in op deze ontwikkelingen en draagt zo bij aan een robuuste, wendbare en toekomstbestendige crisisorganisatie.

I.1 Doel crisisplan

Het crisisplan geeft inzicht in de structuur van de crisisorganisatie en de samenwerking in de aanpak van een (dreigende) crisis. Crisisfunctionarissen en crisisteams weten zo op voorhand hoe ze zich ten opzichte van elkaar verhouden en wat ieders globale werkwijze is.

Het doel van het crisisplan is:

- Een gecoördineerde werkwijze te realiseren, gericht op het voorkomen of het beperken van schadelijke effecten van een crisis en het zo spoedig mogelijk terugkeren naar een normale situatie, ongeacht de (oorspronkelijke) aard van de crisis;
- Te werken met een systeem dat uitlegbaar, hanteerbaar en voorspelbaar is. De aanpak is geënt op maximaal drie coördinatie-niveaus: strategisch, tactisch en operationeel;
- Flexibel in te spelen op de dynamiek tijdens en na de crisis en de organisatie(vorm) te laten meebewegen met het verloop van de crisis.

De procesbeschrijvingen in dit plan maken het ook mogelijk om tijdens evaluaties een goed beeld te krijgen van zaken die in de praktijk of tijdens een oefening niet goed lopen of juist efficiënt en effectief zijn. Het crisisplan vormt daarmee de basis van evaluaties van multidisciplinaire oefeningen, maar ook inzetten.

I.2 Doelgroep

Het crisisplan is bedoeld voor alle functionarissen, van zowel de crisisorganisatie van Veiligheidsregio Kennemerland als die van haar crisispartners, met een rol in het crisismanagement op operationeel, tactisch of strategisch niveau. Het crisisplan moet gezien worden als 'verplichte kost' en mag gerekend worden tot de basiskennis van elke crisisfunctionaris van Veiligheidsregio Kennemerland. Dit maakt dat het crisisplan wordt gebruikt als uitgangspunt voor het multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen van crisisfunctionarissen.

I.3 Afbakening

Het crisisplan beschrijft conform de Wet Veiligheidsregio's (artikel 16, 39 en 40) de organisatie, verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Omdat in de praktijk (dreigende) grootschalige incidenten vaker voorkomen dan rampen en crises, is daar in dit crisisplan ook nadrukkelijke aandacht voor.

Het crisisplan is een weergave van de huidige visie op crisismanagement en het functioneren van de crisisorganisatie op dit moment. Het beschrijft alleen de multidisciplinaire samenwerking. De monodisciplinaire organisaties en werkzaamheden van de kolommen staan beschreven in hun eigen deelplannen.

Daarnaast heeft de Veiligheidsregio Kennemerland een aantal regionale bijzonderheden. De gebieden Schiphol en het Noordzeekanaal (inclusief de Tata Steel-site) zijn als regionale 'hotspots' aan te merken. In deze gebieden is een clustering van verschillende typen risico's. Hier zijn aparte bestrijdingsplannen voor gemaakt die een specifieke invulling zijn van dit crisisplan. Hierbij geldt als uitgangspunt: het crisisplan is leidend tenzij in het bestrijdingsplan andere afspraken staan.

I.4 Samenwerking NoordWest3

Veiligheidsregio Kennemerland vormt met de Veiligheidsregio's Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland het samenwerkingsverband NoordWest 3 (hierna: NW3). Het verzorgingsgebied van deze drie veiligheidsregio's is congruent met de schaal van de meldkamer Noord-Holland en de politie-eenheid Noord-Holland. Uniformiteit en herkenbaarheid tussen de veiligheidsregio's is daarom van groot belang. Dit maakt dat binnen dit samenwerkingsverband wordt samengewerkt bij het opstellen en afstemmen van multidisciplinaire planvorming en procedures. De basis van het plan is voor de drie regio's hetzelfde; tegelijkertijd biedt het plan ruimte voor regionale bijzonderheden. Vaststelling van het plan gebeurt in de veiligheidsregio's afzonderlijk en tenminste eens per vier jaar.

I.5 Leeswijzer

Dit crisisplan beschrijft:

- De gehele aanpak van crises in de veiligheidsregio Kennemerland;
- De manier waarop de crisisorganisatie vorm krijgt tijdens crises;
- De crisismanagementprocessen melding en alarmering, op- en afschaling, leiding & coördinatie en informatiemanagement, met de bijbehorende bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden;
- De interregionale samenwerking;
- Samenwerking met het landelijke niveau.

Waar in het document 'crisis' staat, kan indien van toepassing ook 'ramp' of 'grootschalig incident' worden gelezen, tenzij het vanuit wettelijk oogpunt noodzakelijk is om dit verschil te maken.

2. De context van de crisisbeheersing

2.1 Visie op crisismanagement

De kern van crisismanagement is het organiseren en het op de juiste manier inzetten van slagkracht tijdens dynamische en complexe situaties. Iedere crisissituatie is anders, maar gaat wel gepaard met dreiging en onzekerheid. Veiligheidsregio Kennemerland heeft samen met haar partners oog voor ontwikkelingen zodat er tijdig op geanticipeerd kan worden. Aan het crisismanagement van Veiligheidsregio Kennemerland ligt een visie ten grondslag die zich laat verwoorden in onderstaande punten¹:

Organisatiestructuur sluit aan bij de crisis

De crisisorganisatie is flexibel inzetbaar en wordt, wanneer de situatie dat toelaat, aangepast op basis van de daadwerkelijke situatie die zich voordoet. De inrichting van de crisisorganisatie is gebaseerd op het betrekken van alle relevante partijen.

Aandacht voor de impact van een situatie op de brede omgeving

Bij de aanpak van iedere crisis wordt gekeken naar de impact in brede zin. Denk aan getroffen en (leef)omgeving, de samenleving, de eigen organisatie en betrokken organisaties.

Integrale aanpak

Gezamenlijke maatregelen versterken elkaar en aanpassingen worden doordacht op implicaties voor andere maatregelen. Tezamen dragen de maatregelen bij aan het realiseren van de doelstellingen en zijn ze conform de vastgestelde uitgangspunten.

Anticiperend en proactief

Ook in situaties waarin er nog geen sprake is van een crisis, kan de inzet van (een deel van) de crisisorganisatie gewenst zijn. Denk bijvoorbeeld aan situaties waarin zich een incident voordoet dat op zichzelf geen crisis is, maar zich mogelijk wel tot een crisis kan ontwikkelen. In dit soort gevallen handelt de crisisorganisatie proactief door in te spelen op ontwikkelingen, voor te bereiden op de dreigende crisis en waar nodig maatregelen te nemen.

2.2 Generieke uitgangspunten in crisissituaties

De afgelopen jaren is er een verschuiving geweest in de manier waarop er invulling wordt gegeven aan crisisbeheersing. Waar ruim een decennium lang bij incidenten werd opgeschaald volgens de Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure (GRIP), zien we nu een groeiende behoefte om binnen de crisisstructuur meer maatwerk te kunnen toepassen bij het beheersen van een crisis. Uit landelijk onderzoek blijkt dat de strak omliggende kaders uit de GRIP niet bij elke crisis goed aansluiten².

Duidelijke uitgangspunten zijn tijdens crisissituaties daarom erg belangrijk. Ze geven richting aan de crisisaanpak en kunnen dienen als toetsingskader bij mogelijke dilemma's. De volgende uitgangspunten kunnen hierbij gelden, deze kunnen afhankelijk van de crisis worden aangevuld.

De crisisorganisatie richt zich op:

- Het beschermen van (bedreigde) bevolking (mens en dier) en het voorkomen van slachtoffers en schade;
- Het voorkomen van een vervolgdreiging;
- Het voorkomen en/of tegengaan van maatschappelijk onrust;
- Het zo spoedig mogelijk terugkeren naar een normale situatie.

Daarbij geldt dat:

- Specifieke risico's tot aanvullende specifieke uitgangspunten kunnen leiden;
- De veiligheidsregio Kennemerland informatiegestuurd werkt;
- Risicobeheersing het uitgangspunt vormt en niet risico-uitsluiting;
- De veiligheidsregio Kennemerland uitgaat van zelfredzaamheid van burgers en bedrijven: de inzet van de crisisorganisatie is aanvullend op de initiatieven die zij zelf nemen;
- Genomen maatregelen proportioneel en conform het subsidiariteitsbeginsel zijn;
- De veiligheid van hulpverleners voorop staat: grootschalige hulpverlening vindt plaats tenzij politie of brandweer van bepaalde locaties aangeeft dat deze niet veilig zijn;
- Hulpverlening voor opsporing gaat;
- Het normale leven zoveel mogelijk doorgaat;
- Mensen die direct door de crisis getroffen (kunnen) worden (slachtoffers, gewonden, gedupeerden, maar ook nabestaanden of verwanten) prioriteit krijgen in de (crisis)communicatie;
- In geval van schaarste van middelen en capaciteiten het beschermen van personen voorrang krijgt.

2.3 Monitoren van de omgeving

Veiligheidsregio's hebben niet alleen een rol op het moment dat een crisis plaatsvindt. Ook daarvoor monitort de veiligheidsregio actief de actuele situatie in de regio. Er wordt gemonitord op ontwikkelingen en gebeurtenissen die mogelijk een impact hebben op de veiligheid en gezondheid binnen de regio. Dit wordt gedaan door onder andere gebruik te maken van openbare bronnen, informatie uit andere veiligheidsregio's en beschikbare informatie van interne en externe partners. Een goed beeld van wat er speelt of mogelijk gaat spelen, verstevigt de informatiepositie van de crisisorganisatie tijdens een crisis en kan ervoor zorgen dat er vroegtijdig gehandeld wordt, waardoor een crisis mogelijk kan worden voorkomen.

2.4 Verschillende typen crises

Crisis kunnen grofweg in twee categorieën worden ingedeeld: acute crises en dreigende of niet-acute crises. Deze categorieën zijn bepalend voor de manier waarop de crisisorganisatie vorm krijgt en ingezet wordt. Een crisis zit niet per definitie in één categorie: wat bijvoorbeeld begint als een acute crisis, kan zich ontwikkelen tot een niet-acute crisis en andersom.

¹ Deze punten zijn te herleiden naar het Beleidsplan Risico- en Crisisbeheersing 2019 – 2022 "Samen Weerbaar en Wendbaar".

² Zie bijvoorbeeld het onderzoek "De flexibiliteit van GRIP" (Van Duin en Wijkhuis, 2015)

2.4.1 Dreigende en niet-acute crises

Bij een dreigende crisis zijn er aanwijsbare signalen voor een situatie die gevolgen kan hebben voor de openbare orde en veiligheid, de publieke gezondheid (waaronder infectieziekten) en/of de veiligheidsbeleving van inwoners. Denk hierbij aan een dreigende hoogwater-situatie of een pandemie. Het bevoegd gezag, of functionarissen namens hen, geeft aan of een (komende) gebeurtenis beschouwd moet worden als een dreigende crisis, zodat de juiste teams en functionarissen ingezet kunnen worden.

In geval van een dreigende of niet-acute crisis is de crisisaanpak enerzijds gericht op het wegnemen of verminderen van de oorzaak van de dreiging. Anderzijds, in het geval dat de crisis zich nog daadwerkelijk moet manifesteren, is de crisisaanpak gericht op het zo goed als mogelijk voorbereid zijn, zodat de gevolgen daarvan zoveel mogelijk kunnen worden beperkt.

In de Veiligheidsregio Kennemerland vinden meerdere grote evenementen plaats die risico's met zich meebrengen. Deze risico-evenementen zijn aangekondigde situaties die vaak, gelet op het grote aantal bezoekers, de mogelijke risico's van verstoring van de openbare orde of complexiteit van het evenement, vragen om een voorbereiding of inzet door (onderdelen van) de crisisorganisatie. Daarom is in dit plan een 'risico evenement' opgenomen onder een dreigende of niet-acute crisis. Voor meer uitwerking van de structuur en organisatie wordt verwezen naar het evenementenbeleid dat leidend is.

Karakteristiek voor dreigende of niet-acute crises:

- Er is tijd en gelegenheid om de vorm van de crisisorganisatie en de samenstelling van de crisisteams te overwegen en af te stemmen om zo te komen tot een op de crisis passende vorm;
- De crisis kan zich over een langdurige periode uitstrekken;
- De crisis kent mogelijk een lange aanloop;
- De crisis bereikt de veiligheidsregio veelal niet via meldingen bij de meldkamer;
- Een GRIP-opstapeling geldt niet als vereiste, maar behoort wel tot de mogelijkheden.

2.4.2 Acute crises

Bij acute crises waarop direct met meerdere hulpverleningsdiensten gehandeld moet worden, is het zaak snel een herkenbare multidisciplinaire organisatie in te zetten die zorgt voor de bestrijding ervan, bijvoorbeeld bij een grote brand of grootschalige hulpverlening. In deze gevallen gebruiken we de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure (GRIP).

Karakteristiek voor acute crises:

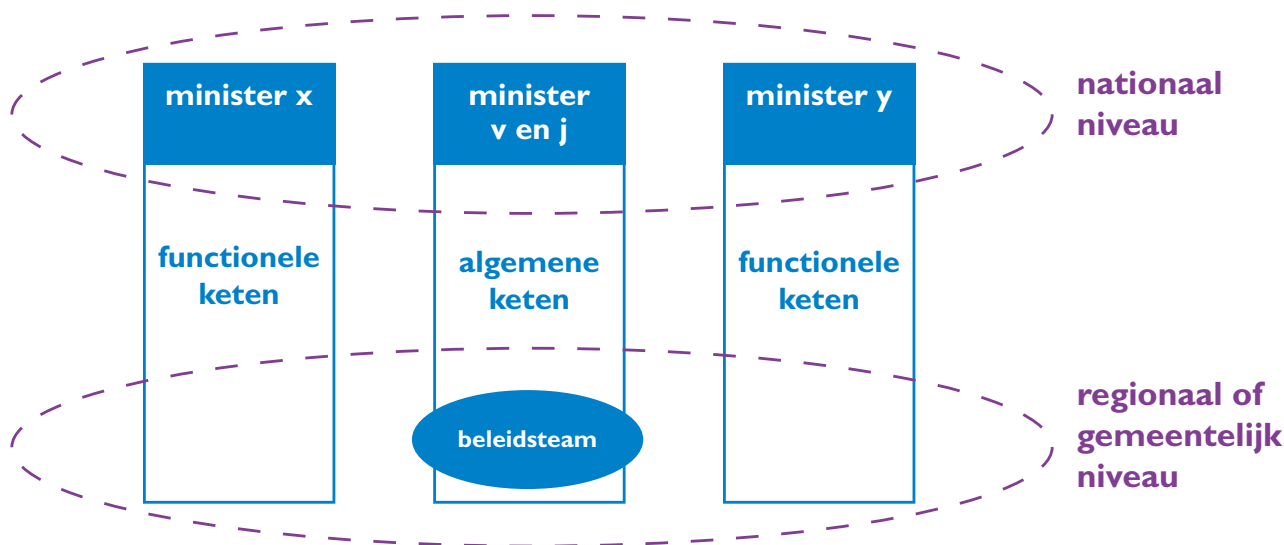
- Onverwacht (geen aankondiging) en met een snel toenemende impact op de samenleving;
- Betreft veelal de fysieke omgeving;
- Vaak een compacte doorlooptijd (enkele dagen of korter). De nafase kan echter wel langere tijd in beslag nemen.

2.5 Algemene en functionele ketens

Er is een onderscheid tussen de algemene en de functionele ketens. Rampenbestrijding en crisisbeheersing en handhaving van de openbare orde en veiligheid vormen samen de algemene keten. Een functionele keten bestrijkt één specifiek terrein, zoals elektriciteit, gezondheidszorg, waterbeheer, en spoorvervoer. Overheidsinterventie in een functionele keten vindt veelal plaats door de minister middels een bindende aanwijzing. Het gezag in de algemene keten ligt decentraal (burgemeester of voorzitter veiligheidsregio). De burgemeester en de voorzitter veiligheidsregio kunnen bevelen en bindende aanwijzingen geven aan de Operationeel Leider (OL). Afstemming tussen de ketens vindt op twee niveaus plaats: veiligheidsregio (gemeentelijk of regionaal) en tussen ministeries (nationaal)³.

Vertegenwoordigers van ministeries (rijksheren) en partijen binnen de functionele ketens kunnen deelnemen aan de vergadering van een beleidsteam (BT). Er kan ook operationele afstemming en sturing plaatsvinden met liaisons van vitale sectoren in het commando plaats incident (CoPI) of het operationeel team (OT). Het activeren van de crisisorganisatie van de veiligheidsregio bij een crisis in een functionele keten, zoals uitval van elektriciteit, betekent niet dat in de gemeente of regio alle besluitvorming plaatsvindt. Besluitvorming binnen de functionele keten vindt in zijn algemeenheid plaats bij de daarvoor verantwoordelijke ketenpartner, met uitzondering van de noodbevoegdheden van de burgemeester. Gemeenten en veiligheidsregio bewaken de gevolgen voor de openbare orde en veiligheid en treffen in dat kader hun eigen maatregelen.

Afstemming tussen ketens

Noodbevoegdheden

Een crisis kan in een functionele keten starten, zoals bijvoorbeeld in de banksector of bij een waterschap, en overslaan naar de algemene keten wanneer de openbare orde en/of de openbare veiligheid in het geding is en een vitaal belang in de samenleving geraakt dreigt te worden. Mocht zo'n situatie dreigen, dan kan de algemene keten alvast haar crisismanagement gaan voorbereiden. Als de crisis werkelijk effect heeft op de openbare orde en veiligheid kan de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio zijn of haar noodbevoegdheden inzetten en het gezag over delen van de functionele keten overnemen als dat in het belang van het herstel van de openbare orde of veiligheid is (zie artikel 175 en 176 van de Gemeentewet). Hierbij geldt dat het inzetten van deze noodbevoegdheden proportioneel (in verhouding tot) en subsidiair (geen of minder vergaande bevoegdheden zijn niet toereikend) moet zijn.

Bestuurlijke netwerkkaarten

In de bestuurlijke netwerkkaarten van het Instituut Fysieke Veiligheid is te lezen hoe de verschillende onderdelen van de functionele keten in relatie tot de algemene keten georganiseerd zijn en hoe de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn belegd⁴.

³ Zie artikel 39 en 40 van de Wet Veiligheidsregio voor het wettelijk kader rondom respectievelijk de bevoegdheden bij bovenlokale rampen of crises en de verantwoording na afloop van een ramp of crisis.

⁴ De bestuurlijke netwerkkaarten zijn te raadplegen via [Kennisplein - Bestuurlijke Netwerkkaarten Crisisbeheersing - inclusief bevoegdhedenschema's \(ifv.nl\)](https://www.kennisplein.nl/Bestuurlijke-Netwerkkaarten-Crisisbeheersing-inclusief-bevoegdhedenschema's-ifv.nl)

3 De crisisorganisatie

3.1 Een vertrouwde basis

Crises starten op allerlei verschillende manieren, ontstaan plotsklaps, dienen zich aan of laten zich voorspellen. Crisismanagement is mensenwerk, werk van experts die altijd voor een unieke uitdaging staan. Op basis van hun kennis en vermogen om samen te werken managen zij de crisis. Omdat de functies binnen een crisisteam door wisselende personen worden bekleed, kiezen we voor een vertrouwde uniforme basis. Een basis waar professionals op terug kunnen vallen bij onvoorspelbare situaties en die op maat gemaakt kan worden voor de taak die er ligt. Deze basis wordt conform het Besluit Veiligheidsregio's de hoofdstructuur genoemd.

De hoofdstructuur

De hoofdstructuur is uitgewerkt tot en met de maximaal opgeschaalde situatie. De aard en omvang van crises vragen niet altijd om deze mate van opschaling. Het activeren van een beperkt aantal crisisteams en/of functionarissen kan voldoende zijn. De hoofdstructuur van de crisisorganisatie onderscheidt drie niveaus: strategisch, tactisch en operationeel. Bij deze niveaus horen verschillende teams, elk met hun eigen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De onderstaande tabel geeft een overzicht van welke teams er in de basis op welk niveau kunnen opereren. Onder de tabel volgt een beschrijving van de teams uit de hoofdstructuur.

Coördinatie niveau	Team(s)	Verantwoordelijkheden	Samenstelling
Strategisch	Beleidsteam (BT)	Strategische besluitvorming om te komen tot herstel van de samenleving. Bepalen uitgangspunten voor de crisisbeheersing en rampenbestrijding, besluiten over noodverordening en noodbevelen. Besluiten worden genomen door de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio. Afhankelijk van de situatie leveren de dijkgraaf en HOvJ een aandeel aan gezamenlijke besluitvorming vanuit hun eigen bevoegdheden.	Burgemeester/Voorzitter Veiligheidsregio, bestuurlijk eindverantwoordelijken met adviseurs, Informatiemanager, betrokken crisispartners en verslaglegger.
Tactisch	Operationeel Team (OT) Secties OT Actiecentra	Tactische besluitvorming, impactanalyse, scenario-ontwikkeling, uitvoering, ondersteuning en advisering beleidsteam. Bepalen van de zogenaamde 'Commanders Intent'.	Operationeel Leider, Algemeen Commandanten van de verschillende disciplines, communicatieadviseur, Informatiemanager en betrokken crisispartners.
Operationeel	Commando Plaats Incident (CoPI) Meldkamer	Operationele aansturing, commandovoering, coördinatie, besluitvorming en advisering OT. Operationele aansturing van grootschalige alarmering en meldkamerprocessen.	Leider CoPI, operationeel leidinggevenden van verschillende disciplines, voorlichtingsfunctionaris, Informatiemanager, adviseurs en betrokken crisispartners. Calamiteitencoördinator

De teams

Beleidsteam

De burgemeester/voorzitter van de veiligheidsregio is belast met het bestuurlijk/beleidsmatig leidinggeven aan de activiteiten voor de bestrijding van een crisis of ramp. Het BT zorgt voor de advisering aan de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio over de situatie in relatie tot de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid. De BT-leden uit de functionele ketens zijn gezagsdragers

op hun eigen beleidsterreinen. In die zin is binnen het BT ook sprake van bestuurlijke coördinatie tussen de algemene en functionele ketens. De Operationeel Leider neemt deel aan het BT als adviseur en opdrachtnemer. Hij is daarnaast een verbinder naar de operatie en is daartoe aangewezen door de burgemeester/voorzitter veiligheidsregio (Wvr, artikel 39, lid 3). De burgemeester/voorzitter veiligheidsregio kan bevelen en/of bindende opdrachten geven aan de OL.

Operationeel Team (OT)

Het OT houdt zich bezig met de operationele coördinatie onder leiding van de daartoe aangewezen OL, binnen de door de burgemeester(s) of voorzitter veiligheidsregio aan die operationele leiding gestelde grenzen en opdrachten. Het OT richt zich op het behalen van operationele prestaties die nodig zijn om de crisis te beheersen en die niet zijn opgedragen aan een CoPI. Het OT stemt af met het CoPI en andere belanghebbenden en adviseert het BT.

Commando Plaats Incident (CoPI)

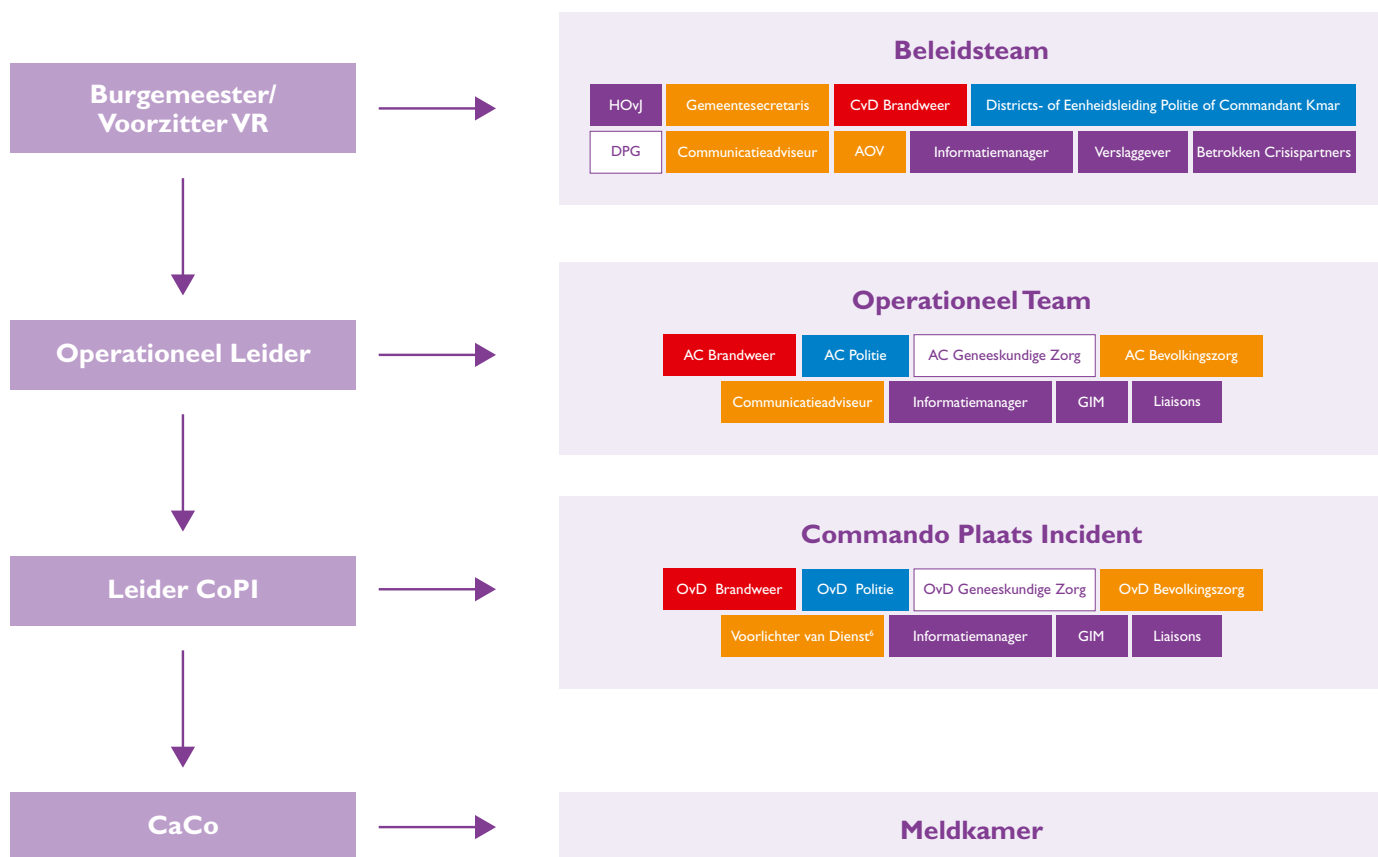
Het CoPI houdt zich bezig met de leiding en coördinatie op de plaats van het incident onder verantwoordelijkheid van de burgemeester(s) of de OL. De Leider CoPI zit het overleg voor en geeft leiding aan het COPI. Men richt zich op het behalen van operationele prestaties, die nodig zijn om de crisis te beheersen of de ramp te bestrijden. Het CoPI stemt af met het OT en andere belanghebbenden andere betrokken partijen en adviseert de burgemeester(s) of OL.

Meldkamer

De Meldkamer Noord-Holland (MKNH) in Haarlem voert alle meldkamerprocessen uit voor de veiligheidsregio's Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland. Onder leiding van de Calamiteitencoördinator (CaCo) richt de meldkamer zich op grootschalige alarmering en relevante meldkamerprocessen zoals:

- Reguliere alarmering;
- Alarmering bevolking door middel van onder andere het landelijke Waarschuwings- en alarmeringsstel (WAS) en NL Alert;
- Alarmering hoofdstructuur;
- Het delen van relevante informatie en het genereren van een eerste situatiebeeld binnen vijf minuten na alarmering;
- Het bepalen van een veilig en onveilig gebied.

De figuur hieronder beeldt de hoofdstructuur schematisch af:

De (regionale) driehoek⁵ heeft een eigenstandige positie. Op basis van dreigingsinformatie wordt informatie (indien mogelijk) gedeeld met multipartners (bijvoorbeeld in het beleidsteam).

⁵ De driehoek bestaat uit burgemeester, hoofdofficier van justitie en politiechef.

⁶ De Voorlichter van Dienst van de VRK (GGD/BRW) wordt gealarmeerd vanaf middel-incident en neemt bij opschaling plaats in het CoPI als communicatieadviseur. Daarmee wordt de voorlichter onderdeel van de gemeentelijke taakorganisatie crisiscommunicatie onder aansturing van het hoofd RAC.

3.2 Netcentrisch werken

Zowel voorafgaand aan als tijdens een crisis is netcentrisch werken cruciaal. Het gaat er in beide gevallen om dat alle betrokken teams en organisaties zo snel mogelijk en continu geverifieerde informatie met elkaar delen, met als doel het ondersteunen van de oordeels- en besluitvorming. Deze informatie wordt centraal aangeboden in het Landelijk Crisismanagement Systeem (LCMS). In LCMS zijn niet alleen alle veiligheidsregio's aangesloten, maar ook een toenemend aantal partners. Zo kan er een breed beeld van de situatie worden gevormd.

3.3 Crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie is een cruciaal proces binnen de crisisbeheersing. Het is een integraal aandachtspunt voor alle crisisteams en loopt door de hele crisis heen. De doelen van crisiscommunicatie zijn:

- Het verminderen van de gevolgen van het incident of de crisis;
- Het verminderen van maatschappelijke onrust;
- Het versterken van de zelfredzaamheid;
- Vertrouwen opbouwen of behouden.

Deze doelen kunnen bereikt worden door gebruik te maken van de volgende strategieën:

1. *Informatievoorziening*; feitelijk over de situatie, het verloop van het incident, de genomen en de te treffen maatregelen, openbaarmaking, verklaring en toelichting van het beleid (van de burgemeester) over de bestrijding van de crisis.
2. *Schadebeperking*; waarschuwen voor dreigende situaties en het voorkomen van materiele, milieu- en/of gezondheidsschade of de gevolgen hiervan beperken door het communiceren van gedrags- en handelingsadviezen/-instructies aan burgers en het verstrekken van communicatieadviezen aan crisisteams.
3. *Betekenisgeving*; duiding, dat wil zeggen duidelijk maken wat de crisis betekent voor de samenleving. Dit is expliciet een taak van de verantwoordelijk burgemeester; de burgemeester als boegbeeld en burgervader/moeder.

Het proces wordt uitgevoerd door de Taakorganisatie Crisiscommunicatie, onderdeel van Bevolkingszorg (gemeenten). De taakorganisatie bestaat uit communicatieadviseurs in crisisteams en leden van het Regionaal Actiecentrum Communicatie (RAC). De taakorganisatie wordt aangestuurd door het Hoofd Crisiscommunicatie. De organisatie en kaders waarbinnen en van waaruit de communicatie tijdens een crisis plaatsvindt, staan beschreven in het Deelplan Bevolkingszorg.

Crisispartners communiceren vanuit een eigen verantwoordelijkheid, ook bij opschaling. Om onrust te beperken en vertrouwen te behouden is eenduidige en samenhangende communicatie van groot belang, ongeacht welke crisispartner het bericht verzendt. Het is daarom in alle gevallen belangrijk de timing en inhoud van boodschappen af te stemmen.

3.4 De (preparatie op de) nafase

Diverse processen die tijdens de acute fase van een grootschalig incident, ramp of crisis lopen, kunnen nog lang doorlopen terwijl de oorspronkelijke crisis al voorbij is. Gaandeweg zal de noodzaak voor het in stand houden van de crisisorganisatie afnemen en is de crisisorganisatie niet meer de aangewezen partij voor de uitvoering van de taken die overblijven. De crisisorganisatie zal daarom vroegtijdig de voorbereiding (ook wel preparatie genoemd) op de nafase opstarten en daarmee nadenken over het uitvoeren en overdragen van de taken aan bijvoorbeeld een gemeentelijke (project)organisatie. Het proces preparatie Nafase valt onder Bevolkingszorg en gebeurt in samenwerking met andere partners. Onder nafase verstaan we het geheel aan processen dat na een ramp op de (middel)langere termijn speelt. Dit betreft zowel de zorg aan (individuele) betrokkenen (denk aan het toegankelijk maken van psychosociale hulpverlening in samenwerking met de GGD/GHOR, via bijvoorbeeld een informatie- en adviescentrum), zorg aan de samenleving als geheel (rouwverwerking), zorg aan de interne organisatie (interne nazorg) en verantwoording (evaluatieonderzoek).

Nafase heeft als doel bij te dragen aan het zo snel mogelijk terugkeren naar de 'normale' situatie door:

- Het realiseren van een goede overdracht tussen de crisisorganisatie en de getroffen gemeente(n);
- Het inventariseren van thema's en adviseren over (uitvoering van) de nafase van het incident;
- Het (z.s.m.) afschalen van de crisisorganisatie.

Rol veiligheidsregio bij nafase

De veiligheidsregio kan ook in de nafase een faciliterende en verbindende rol vervullen. Bijvoorbeeld door expertise te leveren of door haar netwerk in te zetten. Denk ook aan ondersteuning op processen zoals informatiemanagement.

3.5 Flexibel netwerk van crisispartners

Vanwege de onvoorspelbaarheid en complexiteit van crises beschikt de veiligheidsregio Kennemerland over een sterk en flexibel netwerk, dat ongeacht welke crisis snel en adequaat kan reageren. Een flexibele crisisorganisatie gaat niet altijd uit van een samenwerking tussen dezelfde partijen, maar kijkt welke deskundigheid nodig is voor het specifieke incident.

Kenmerkend voor nieuwe crisistypen is dat ze vaak impact hebben op meerdere terreinen. Hierdoor zijn er meerdere partijen bij betrokken en kunnen rollen en verantwoordelijkheden verschuiven. Bij de 'klassieke' incidenten, zoals grootschalige branden of ongevallen, houdt de veiligheidsregio samen met de disciplines brandweer, politie, geneeskundige zorg en bevolkingszorg een leidende of coördinerende rol. Bij een crisis die voornamelijk een partner treft, schakelt de veiligheidsregio eventueel naar een faciliterende en verbindende rol, bijvoorbeeld door expertise te leveren of door ons netwerk in te zetten. Deze faciliterende en verbindende rol wordt uitgevoerd onder het gezag van de burgemeester/voorzitter veiligheidsregio.

3.6 Bovenregionale samenwerking en afstemming met landelijk niveau

Crises houden zich niet aan regio- of zelfs landsgrenzen, waardoor bovenregionale samenwerking met onze omliggende regio's noodzakelijk is. In het geval van een crisis, of ernstige vrees voor het ontstaan hiervan kan de voorzitter van een aangrenzende veiligheidsregio een verzoek tot bijstand indienen bij de voorzitter van Veiligheidsregio Kennemerland.

Tijdens crises die (mogelijk) bovenregionale of nationale impact hebben, wordt zo vroeg mogelijk en laagdrempelig contact gelegd met het Landelijke Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC) en/of het Nationaal CrisisCentrum (NCC). Onder andere via LCMS kunnen de veiligheidsregio, NCC en LOCC-informatie met elkaar delen en op de hoogte blijven van de actuele situatie. Voor ondersteuning kan een veiligheidsregio op landelijk niveau bijstandsverzoeken indienen, bijvoorbeeld voor het leveren van materieel of menskracht. In sommige gevallen werken het NCC of LOCC scenario's uit of onderhouden zij een landelijk situatiebeeld in LCMS.

De Veiligheidsregio Kennemerland en het NCC hebben het "Samenwerkings-protocol VRK en NCC" opgesteld. Het doel van dit protocol is het beschrijven, uitvoeren en handhaven van de wederzijdse afspraken tussen het NCC en de Veiligheidsregio Kennemerland voor de samenwerking tijdens (dreigende) crises en rampen.

Nationale crisisstructuur

De Rijksoverheid kent een eigen crisisstructuur. De kern van deze crisisstructuur wordt gevormd door de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) op ministerieel niveau en de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb) op hoog ambtelijk niveau. Het MCCb en ICCb worden ondersteund door het NCC. In het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming staan op hoofdlijnen de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en kerntaken van de belangrijkste actoren binnen de nationale crisisstructuur beschreven.

4. Een passende en flexibele crisisorganisatie

4.1 Het maken van een crisisdiagnose

Om te weten hoe de crisisorganisatie tijdens een crisis ingericht moet worden, is het belangrijk dat er eerst een zo goed mogelijk beeld is van de situatie. Het kijken naar de situatie, hoe erg dat is en hoe de crisisorganisatie daarop in te richten, noemen we de crisisdiagnose. De crisisdiagnose heeft tot doel de crisisorganisatie zo in te richten dat deze het beste past bij wat er nodig is om de crisis te kunnen beheersen. De hoofdstructuur vormt hierbij de basis.

Bij dreigende of niet-acute crises zal er vaak vanaf het begin gekeken worden hoe de organisatie het beste ingericht kan worden en of er afgeweken moet worden van de hoofdstructuur. Bij acute crises zal de crisisdiagnose zich eerst beperken tot het bepalen van welke GRIP-fase noodzakelijk is en welke onderdelen uit de hoofdstructuur ingezet moeten worden. Wanneer de (tijds)druk is afgenomen en er een goed beeld is van de situatie en wat er nodig is om deze te beheersen, kan er een meer uitgebreide diagnose plaatsvinden.

De uitkomst van een crisisdiagnose verschilt per situatie en kan op elk coördinatieniveau plaatsvinden: op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Uiteindelijk stelt de voorzitter van het betreffende crisisteam de diagnose vast, maar doet dit niet alleen. Elk teamlid levert een bijdrage aan de crisisdiagnose. Uiteraard kunnen teamleden hierbij terugvallen op hun eigen adviseurs.

Bij dreigende of niet-acute crises heeft de OL een initiërende en centrale rol. Besluiten over de inzet van de regionale crisisorganisatie worden door de OL afgestemd met de directeur veiligheidsregio. De directeur veiligheidsregio heeft de ambtelijke eindverantwoordelijkheid voor de coördinatie van de voorbereiding op rampen en crises.

Als er nog geen sprake van opschaling is, kan de OL in ieder geval overleggen met het (dienstdoende) hoofd crisiscommunicatie en de (dienstdoende) informatiemanager en de (dienstdoende) vertegenwoordiger van de direct betrokken kolom of partner:

- Het hoofd crisiscommunicatie denkt mee over de communicatieve impact van de situatie en eventuele maatregelen op de samenleving en adviseert over de opschaling (van de taakorganisatie). Indien nodig kan het hoofd crisiscommunicatie de dienstdoende omgevingsanalist vragen sociale en nieuwsmidia te monitoren op wat leeft en speelt in de (online) de buitenwereld;
- De informatiemanager zorgt voor een actueel en gedeeld beeld van de situatie, zodat de OL op basis van de juiste gegevens besluiten kan nemen;
- De vertegenwoordiger van de direct betrokken kolom of partner geeft advies en duiding over de situatie.

De crisisdiagnose is geen eenmalige gebeurtenis: omdat crises zich constant ontwikkelen, zal een crisisteam regelmatig kijken of de crisisorganisatie nog de juiste vorm heeft passend bij de fase waarin de crisis zich bevindt, of dat deze aangepast moet worden.

4.1.1 De uitkomst van een crisisdiagnose

De uitkomst van een crisisdiagnose verschilt per situatie. Enkele voorbeelden:

- De samenstelling van een crisisteam wijzigt: Vanwege de belangrijke rol of expertise die bepaalde partijen hebben, sluiten zij aan in het team. Bijvoorbeeld op het gebied van digitale ontwrichting, elektriciteitsvoorziening of aardbevingen. Of juist andersom: misschien is er een partij die eerst een rol had in de crisis, maar door veranderende omstandigheden geen deel meer hoeft uit te maken van het crisisteam. In dit geval moeten er afspraken worden gemaakt over of en hoe deze partij op de hoogte gehouden moet worden. Hiermee wordt geborgd dat de betreffende partij snel weer kan aanhaken, mocht dat gewenst zijn, zonder dat er een informatieachterstand is opgelopen.
- De structuur van de crisisorganisatie verandert: Het blijkt dat er een crisisteam nodig is dat geen onderdeel is van de hoofdstructuur, zoals een voorbereidend team of een team dat zich richt op het ontwikkelen van scenario's. In zo'n team komen functionarissen bijeen die vanuit hun expertise kunnen bijdragen aan de beeldvorming en aanpak van een incident (bijvoorbeeld de afdeling ICT, juridische (beleids)advisering of (crisis)communicatie). Het is vaak de operationeel leider die deze functionarissen oproept, dit kan ook buiten de meldkamer om.
- De kern van de crisis verschuift naar een externe partij: Het is goed denkbaar dat het oplossen van de oorzaak van de crisis bij een externe partij (een partij anders dan de veiligheidsregio) ligt of komt te liggen. De crisisorganisatie richt zich dan vooral op de effecten voor openbare orde en veiligheid en publieke gezondheid. In deze gevallen kan een liaison van de veiligheidsregio worden uitgenodigd voor deelname aan het crisisteam van de externe (vitale) partij. Ook kan de veiligheidsregio optreden als verbindende partij in een netwerk van betrokken partijen.

4.2 Een flexibele crisisorganisatie

In dit crisisplan zien we de verschillende kolommen, processen en teams uit de hoofdstructuur als zogenaamde bouwstenen waarmee we een passende structuur kunnen opbouwen. Op basis van een crisisdiagnose kunnen de relevante elementen uit de hoofdstructuur worden ingezet. Het is dus niet in alle gevallen noodzakelijk dat een GRIP-opschaling voorafgaat aan het activeren van teams of functionarissen. Ook zonder een GRIP-opschaling vervullen crisisfunctionarissen de taken die bij hun rol horen.

Bij het flexibel inzetten van de hoofdstructuur is het belangrijk dat de dienstdoende Informatiemanager hier altijd over wordt geïnformeerd en betrokken blijft bij de verdere inzet. De Informatiemanager behoudt daardoor een goede informatiepositie en kan de crisisorganisatie blijven informeren over het verloop van de crisis (bijv. via LCMS).

Het staat de functionarissen van de verschillende kolommen en processen vrij om op eigen initiatief de eigen actiecentra in te zetten. De wijze van inrichten van deze actiecentra is niet per definitie gebonden aan een GRIP-opschaling. Actiecentra houden hun werkzaamheden bij in LCMS.

Enkele voorbeelden van een flexibele crisisorganisatie:

- (Hoofd)Officieren van Dienst overleggen op afstand met de Leider CoPI zonder dat het CoPI al geactiveerd wordt;
- Er is nog geen formele opschaling naar een hoger coördinatie-niveau, maar er wordt wel alvast een team bijeen geroepen dat zich richt op voorbereidende of ondersteunende activiteiten;
- Na enige tijd wordt de samenstelling van het OT aangepast waarbij de Algemeen commandanten die geen rol meer hebben bij het incident niet meer deelnemen aan het OT.

- Bij een dreigende situatie waar het OT zich op voorbereidt, sluiten de Leider CoPI en de Informatiemanager aan zodat zij zich kunnen voorbereiden op een eventuele inzet op een mogelijke incidentlocatie.
- Een 'hybride' vergaderstructuur waarbij gestart wordt met een digitale vergadering met relevante functionarissen voordat men besluit fysiek bijeen te komen of op te schalen.

4.3 Opschaling bij acute crises

Opschalingsmodel GRIP

Bij een acute crisis wordt een vaste opschalingsprocedure gebruikt: GRIP. GRIP geeft duidelijkheid over welke coördinatie-niveaus actief zijn en levert een standaard aan coördinerende teams per GRIP-fase. Bepaalde functionarissen zijn bevoegd om een GRIP opschaling af te kondigen. Dit is afhankelijk van de aard en omvang van een incident.

Uitgangspunten bij een acute crisis

Uitgangspunt	Toelichting
Initiële opschalingsopdrachten staan niet ter discussie	In beginsel geldt dat als één van de partijen behoefte heeft aan opschaling in de GRIP-structuur, de andere partijen daarin meegaan.
Een team omvat in eerste aanleg in ieder geval de vier vaste kolommen	In de basis wordt volgens een standaard opgeschaald, waarbij de diverse teams (CoPI, OT, stafsecties, actiecentra, BT) in principe starten met de vaste kolommen en bezetting.
GRIP is initieel leidend	GRIP kent een duidelijke structuur. Afhankelijk van het type incident kan in de loop van de incidentbestrijding besloten worden de kernbezetting aan te passen.
GRIP-fasen zijn niet per se opvolgend	De passende GRIP-fase kan direct worden afgeroepen zonder dat het lagere GRIP-niveau is ingesteld.

De GRIP fasen

GRIP	Situatie	Operationeel crisisteam	Bevoegd tot opschaling	Bevoegd gezag	Ondersteuning van en advisering aan het bevoegd gezag
0	Normale dagelijkse werkwijze	Motorkap-overleg plaats incident		Burgemeester	(H)OvD's en CaCo
1	Behoeft aan multidisciplinaire coördinatie ter plaatse van incident	CoPI	CaCo ⁷ , (H) OvD, Leider CoPI	Burgemeester	Leider CoPI
2	Behoeft aan multidisciplinaire coördinatie op tactisch niveau en ondersteuning van het CoPI of ter voorbereiding op een mogelijk incident	OT, al dan niet met één of meerdere CoPI's, RAC en overige actiecentra	CaCo, (H) OvD, Leider CoPI, AC, OL	Burgemeester	OL
3	Behoeft aan multidisciplinaire coördinatie waarbij bestuurlijke opgaven voor de burgemeester vragen om ondersteuning door een BT	OT, al dan niet met één of meerdere CoPI's, RAC en overige actiecentra	CaCo ⁸ , OL, Burgemeester	Burgemeester	OL en BT
4	Behoeft aan multidisciplinaire én bestuurlijke coördinatie bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan	OT, al dan niet met één of meerdere CoPI's, RAC en overige actiecentra	CaCo, OL, Voorzitter Vr	Voorzitter Vr	OL en BT

7 Centralist Meldkamer Ambulancezorg is bevoegd op te schalen naar GRIP 1 in het kader van de landelijke leidraad GGB.

8 Op basis van criteria vastgelegd in multidisciplinaire planvorming.

GRIP	Situatie	Operationeel crisisteam	Bevoegd tot opschaling	Bevoegd gezag	Ondersteuning van en advisering aan het bevoegd gezag
5 ⁹	Behoeft aan multidisciplinaire én bestuurlijke coördinatie bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis in meerdere regio's of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, waartoe de betrokken voorzitters VR in gezamenlijkheid besluiten als dit bestuurlijk noodzakelijk wordt gevonden	OT's in elke betrokken regio, naar behoefte al dan niet met één of meerdere CoPI's Voorzitters wijzen samen één coördinerend I-ROT aan (in principe dat van de bronregio)	Voorzitters Vr, in gezamenlijk overleg	Voorzitters Vr, elk voor zich Voorzitters maken samen afspraken over coördinerend voorzitterschap (in principe voorzitter uit bronregio)	OL's en BT's in alle betrokken regio's, waarvan één aangewezen als coördinerend I-ROL en coördinerend I-RBT (in principe dat van de bronregio)

Initiële bezetting bij acute opschaling

Bijlage 2 beschrijft de bezetting van de crisisteams zoals deze is opgenomen in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (Bvr). Deze bezetting is de bezetting die initieel gehanteerd wordt bij acute crises waarbij een snelle opschaling is vereist en niet eerst een overleg over de samenstelling van het team kan plaatsvinden.

4.4 Bovenregionale coördinatie

In geval van regio-overschrijdende calamiteiten en crises kan een bovenregionaal overleg gewenst zijn, bijvoorbeeld voor het afstemmen van de communicatie-aanpak van de crisis of het afhandelen van vraagstukken die voor de betrokken regio's gelijk zijn, zoals de duiding en verdeling van schaarste. Daarnaast kan de bronregio zelf druk zijn met de afhandeling van het incident en zodoende hulp vragen bij de uitvoering van deeltaken aan een andere regio. Wanneer alleen behoefte is aan deze multidisciplinaire operationele coördinatie of bijstand kan dit ook zonder de afkondiging van GRIP 5. Bij elk scenario is het van belang te bezien voor welke punten bovenregionale afstemming noodzakelijk is en wie of welk team daarbij betrokken kan worden.

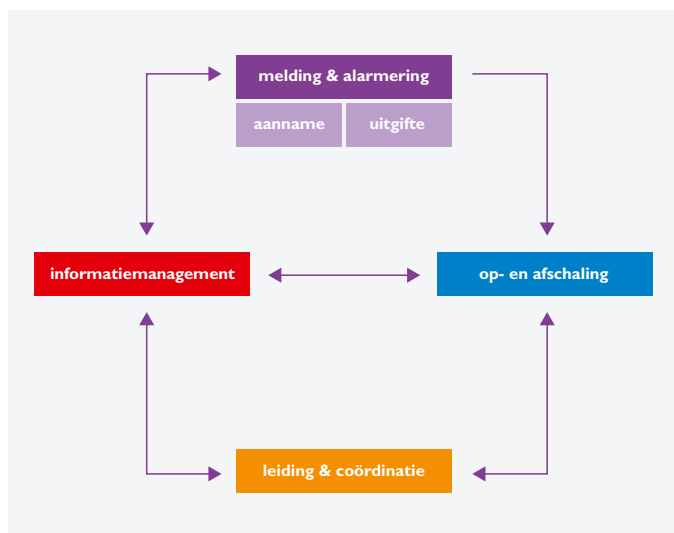
Enkele uitgangspunten die relevant hierbij zijn:

- De bestaande bevoegdheden en verantwoordelijkheden blijven gelden;
- De 'bronregio' is in principe leidend in de coördinatie tussen veiligheidsregio's en is het eerste aanspreekpunt voor externe sectorale partijen. Bij onduidelijkheid over de bronregio, maken betrokken regio's onderling afspraken over welke regio optreedt als coördinerende regio¹⁰;
- Contact tussen veiligheidsregio's is laagdrempelig, in de basis telefonisch of via online vergaderen;
- Een liaison van een vitale partij hoeft niet per definitie aan te sluiten bij de coördinerende veiligheidsregio, maar een regionale vertegenwoordiger kan ook namens de betrokken veiligheidsregio's bij de vitale partner aansluiten in het geval dat het zwaartepunt van de crisis bij de vitale partner ligt;
- De Informatiemanagers van de betrokken veiligheidsregio's stemmen onderling de situatiebeelden met elkaar af. Waar nodig kunnen zij een gedeeld situatiebeeld bijhouden in LCMS.

⁹ In de praktijk wordt GRIP 5 niet toegepast in de Veiligheidsregio Kennemerland

¹⁰ Voor sommige incidenten is vooraf bepaald welke regio optreedt als coördinerende regio. Deze afspraken staan vastgelegd in de planvorming voor deze specifieke incidenten (bijvoorbeeld het IBP Noordzeekanaalgebied of het IBP IJsselmeergebied).

5. De multidisciplinaire crisismanagementprocessen

Uit de voorgaande hoofdstukken blijkt dat er een aantal processen is tijdens een crisis waar elke betrokken partij van afhankelijk is. Deze kritische processen zijn:

1. Melding en alarmering;
2. Op- en afschaling;
3. Leiding en Coördinatie;
4. Informatiemanagement.

De voorgaande hoofdstukken stonden vooral stil bij de praktische invulling van deze processen. Omdat het goed is om expliciet te benoemen wie voor deze processen verantwoordelijk zijn en wat hun taken en bevoegdheden zijn, gaat dit hoofdstuk in op de formele beschrijving die achter de processen zit.

5.1 Melden en alarmeren

Meldkamer Noord-Holland is de plaats waar meldingen en signalen uit de samenleving de hulpverleningsinstanties bereiken. Het interpreteren van deze meldingen en signalen en het uitzetten van een relevante respons is de taak van de centralisten, onder aansturing van de Calamiteitencoördinator (CaCo). De centralist alarmeert de in te zetten eenheden, teams en functionarissen.

Doel	Het verkrijgen, verifiëren en combineren van essentiële gegevens van een crisis; Het beoordelen van die gegevens en die vertalen naar een concrete hulpbehoefte, inzetbehoefte en organisatievorm; Het zo snel en effectief mogelijk beschikbaar maken van hulp, inzet en organisatie.
Verantwoordelijke partij	Meldkamer Noord-Holland
Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	Acute crises: Alarmeren van de relevante onderdelen van de hoofdstructuur, binnen twee minuten nadat is voldaan aan de criteria voor grootschalige alarmering ¹¹ of zoals vastgelegd in planvorming. In het geval van een incident met gevaarlijke stoffen bij Tata Steel gaat waarschuwen van de bevolking vóór het proces van alarmeren hulpdiensten. Zie hiervoor het RBP Tata Steel en de procedure Waarschuwen Bevolking. Op verzoek van een kolom (via CaCo) alarmeren van extra functionarissen voor bijstand in actiecentra. Het delen van een eerste situatiebeeld via LCMS, binnen 5 minuten. Dreigend en/of niet acute crises: Inrichting en alarmering van de crisisorganisatie in samenspraak met de CaCo / Leider CoPI / Regionaal Operationeel Leider.
Werkwijze	De meldkamer ontvangt meldingen en alarmeert relevante onderdelen van de crisisorganisatie. Bij niet acute situaties zal dit veelal gebeuren in samenspraak met de Leider CoPI/OL.

¹¹ Conform artikel 2.2.3 Besluit Veiligheidsregio's.

5.2 Op- en afschalen

Soms wordt een situatie zo complex of omvangrijk dat de inzet van de crisisorganisatie noodzakelijk is. In dat geval wordt er gebruik gemaakt van opschaling, waarbij de relevante coördinatie-niveaus worden geactiveerd. Als een (deel van een) coördinatie-niveau of de inzet van (een deel van) de crisisorganisatie niet meer nodig is, is er sprake van afschaling.

Doel	Het juiste coördinatie-niveau voor het managen van een crisis of ramp (de)activeren. Het (her)beoordelen van het coördinatie-niveau en de situatie om aan te blijven sluiten op de ontwikkelingen in de crisis of ramp. Het faciliteren van een zorgvuldig proces van overdracht naar de nafase.
Verantwoordelijke partijen	CaCo (H)OvD's Leider CoPI Algemeen Commandanten Regionaal Operationeel Leider Burgemeester Voorzitter Veiligheidsregio
Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	Uitvoeren van een crisisdiagnose (zie paragraaf 4.1) Zie verder (bestuurlijke) Scenariokaarten / Informatiekaarten / IBP's / RBP's / CBP's/deelplannen van kolommen.
Werkwijze	Conform GRIP-model (zie paragraaf 4.3). Als één van de betrokken partijen behoefte heeft aan op-/afschalen wordt in overleg tot op-/afschaling besloten.

5.3 Leiding en coördinatie

Tijdens een crisis werken veel verschillende partijen met elkaar samen. Het proces van leiding en coördinatie zorgt ervoor dat deze partijen op de juiste manier worden aangestuurd.

Doel	Zo optimaal mogelijk bestrijden van een crisis of ramp door een effectieve aansturing van de incidentbestrijding en coördinatie van de inzetten en besluitvorming van alle betrokken partijen.
Verantwoordelijke partijen	CaCo (H)OvD's Leider CoPI Regionaal Operationeel Leider Burgemeester Voorzitter Veiligheidsregio
Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	Bevoegd gezag: Burgemeester voor de openbare orde (Gemeentewet), rampenbestrijding en crisisbeheersing (wet VR); Voorzitter VR (op basis van artikel 39 WvR of artikel 6 Wet Publieke Gezondheid) voor de openbare orde, rampenbestrijding en crisisbeheersing; De Burgemeester of voorzitter VR kan bindende opdrachten geven aan de OL en/of LCOPI; die dat weer kunnen opleggen aan deelnemende diensten en andere betrokken partijen. Hoofdofficier van Justitie (WvR) voor de rechtsorde; Sectorale bevoegdheden (zie ook: bestuurlijke netwerkkaarten).
Werkwijze	Het sturen van de oordeels- en besluitvorming op basis van de beschikbare informatie; Het nemen van de nodige besluiten voor het uitvoeren van de aanpak van de crises, bestrijding van de ramp, die eenduidig en uitlegbaar zijn. De besluiten worden vastgelegd en gedeeld en de uitvoering ervan wordt bewaakt.

5.4 Informatiemanagement

Voor crisisbeheersing is het cruciaal dat alle betrokken crisisfunctionarissen over relevante informatie beschikken. Het proces Informatiemanagement zorgt voor het bij elkaar brengen van verschillende informatiestromen ter ondersteuning van de beeld-, oordeels- en besluitvorming.

Doel	Het ter beschikking stellen van de juiste operationele, tactische en strategische informatie in de juiste vorm, aan de juiste personen en teams ten behoeve van de oordeels- en besluitvorming. Risicomonitoring in geval van een dreigende, niet-acute crises en evenementen.
Verantwoordelijke partijen	CaCo; Informatiemanagers, ondersteund door de stafsectie IM (waaronder Informatiecoördinatoren en Geoplotters) (multi); Hoofden Informatiemanagement van actiecentra (mono).
Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	Functionarissen binnen het proces Informatiemanagement zijn verantwoordelijk voor het opstellen en onderhouden van een actueel, gedeeld en geverifieerd situatiebeeld ter ondersteuning van beeld-, oordeels- en besluitvorming in crisisteams; Betrokken partijen stemmen informatiebehoeften af. Zij halen en delen informatie proactief.
Werkwijze	Het toepassen van de netcentrische werkwijze. Zie hiervoor ook het landelijke Handboek Infomanagement; LCMS wordt gebruikt als technisch middel om de netcentrische werkwijze te ondersteunen.

6. Bijlagen

Bijlage I Overzicht crisisprocessen kolommen

Hieronder een overzicht van de 'klassieke' kolommen, Openbaar Ministerie en Defensie en hun (wettelijke) taken in het crisismanagement. Uiteraard kennen we naast deze organisaties ook veel crisispartners waarmee we veelvuldig samenwerken, zoals het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Liander, Rijkswaterstaat en ProRail.

Brandweezorg	<ul style="list-style-type: none"> • Bron- en emissiebestrijding: <ul style="list-style-type: none"> - Brandbestrijding; - Hulpverlening; - Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS); - Waterongevallenbestrijding. • Grootschalige redding: <ul style="list-style-type: none"> - Specialistische technische hulpverlening; - Urban Search and Rescue (USAR). • Grootschalige ontsmetting: <ul style="list-style-type: none"> - Ontsmetten van mens (hulpverleners en slachtoffers) en dier; - Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur¹². • Informatie • Ondersteuning • Waarschuwen bevolking
Geneeskundige zorg	<ul style="list-style-type: none"> • Acute gezondheidszorg: <ul style="list-style-type: none"> - Geneeskundige hulpverlening; - Grootschalige geneeskundige bijstand; - Gewondenspreiding. • Publieke gezondheidszorg: <ul style="list-style-type: none"> - Medische milieukunde; - Infectieziektebestrijding; - Gezondheidsonderzoek na rampen; - Psychosociale hulpverlening. • Informatie • Ondersteuning
Politiezorg	<ul style="list-style-type: none"> • Mobiliteit: <ul style="list-style-type: none"> - Verkeersgeleiding; - Verkeerstoezicht; - Verkeershandhaving. • Ordehandhaving: <ul style="list-style-type: none"> - Crowdcontrol; - Riotcontrol (relbestrijding); - Handhaven netwerken; - Recherchemaatregelen. • Bewaken en beveiligen van: <ul style="list-style-type: none"> - Personen; - Objecten; - Diensten. • Opsporing: <ul style="list-style-type: none"> - (Grootschalige) opsporing; - Opsporingsexpertise; - Recherchemaatregelen. • Interventie: <ul style="list-style-type: none"> - Aanhouding en ondersteuning; - Expertise & operationele ondersteuning. • Informatie • Ondersteuning

¹² Deze taak kan ook uitgevoerd worden door de CBRN eenheid van Defensie (Chemisch, Biologisch, Radioactief, Nuclear).

Bevolkingszorg	<ul style="list-style-type: none"> • Acute Bevolkingszorg: <ul style="list-style-type: none"> - Opvang, verzorging, verplaatsing; - Informeren Verwanten; - Omgevingszorg (bouw, milieu, ruimte). • Crisiscommunicatie: <ul style="list-style-type: none"> - Analyse, advies en aanpak; - Uitvoering van pers- en publieksvoorlichting. • Preparatie nafase: <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiden thema's nafase (o.a. collectief rouwverwerking, schadeafhandeling, communicatie); - Organiseren overdracht. • Ondersteuning: <ul style="list-style-type: none"> - Facilitaire ondersteuning; - Bestuurlijke ondersteuning & advisering (o.a. juridisch). • Informatiemanagement: <ul style="list-style-type: none"> - Informatie uitwisselen (intern & extern).
Openbaar Ministerie	<ul style="list-style-type: none"> • Handhaving rechtsorde: <ul style="list-style-type: none"> - Strafrechtelijk onderzoek; - Strafrechtelijke vervolging; - Bewaken en beveiligen van specifieke objecten en diensten en personen.
Defensie	<ul style="list-style-type: none"> • Chemische, Radiologische en Nucleaire (CBRN) Responscapaciteit • Explosieven Opruimingsdienst • Op verzoek leveren van bijstand aan reguliere hulpdiensten: <ul style="list-style-type: none"> - Continue participatie binnen de crisisstructuur via de RMOA in de koude en warme fase, structurele aansluiting op bestuurlijk niveau via de RMBA/RMC; - Aanvragen en inzet MB/MS op incidentele basis.

Bijlage 2 Samenstelling en tijden crisisteam

Samenstelling crisisteam conform Wet en Besluit Veiligheidsregio's

Volgens het besluit veiligheidsregio bestaat de hoofdstructuur uit de volgende onderdelen (artikel 2.1.1.):

- Meldkamer;
- Eén of meerdere Commando's Plaats Incident (CoPI);
- Operationeel Team (OT);
- Beleidssteam (BT).

Hieronder de beschrijving van de samenstelling van de crisisteam van de Veiligheidsregio Kennemerland, daarbij rekening houdend met de eisen die worden gesteld in de Wet veiligheidsregio's (artikel 39) en het Besluit Veiligheidsregio's (artikelen 2.1.2 t/m 2.1.5):

CoPI

- Leider CoPI;
- Hoofd Officier van Dienst Brandweer;
- Officier van Dienst Geneeskundig;
- Officier van Dienst politie en/of Officier van Dienst Koninklijke Marechaussee, afhankelijk van incident;
- Officier van dienst bevolkingszorg;
- Informatiemanager CoPI;
- Voorlichter van Dienst/Communicatieadviseur CoPI.

De veiligheidsregio heeft hieraan toegevoegd:

- Geo-plotter;
- Functionarissen van wie de aanwezigheid in verband met de omstandigheden van belang is, zoals de (Gezondheidskundig) Adviseur Gevaarlijke Stoffen ((G)AGS) en Liaisons van betrokken partners.

OT

- Operationeel leider (OL);
- Informatiemanager OT;
- Algemeen Commandant brandweezorg;
- Algemeen Commandant geneeskundige zorg;
- Algemeen Commandant politiezorg;
- Algemeen Commandant bevolkingszorg;
- Algemeen Commandant informatiemanagement;
- Communicatieadviseur OT.

De Algemeen Commandanten en adviseurs worden ondersteund door eigen secties en actiecentra. Een sectie bestaat uit één of meer medewerkers. De informatiecoördinator (ICo) en Geo-plotter behoren tot de sectie Informatiemanagement. Actiecentra geven uitvoering aan de monodisciplinaire processen zoals omschreven in de deelplannen.

De veiligheidsregio Kennemerland heeft hieraan toegevoegd:

- Ondersteuning OT:
 - Ondersteuner ICT
 - Ondersteuner RCC
- Functionarissen van wie de aanwezigheid in verband met de omstandigheden van belang is, zoals de Regionaal Militair Operationeel Adviseur (RMOA) en leidinggevendend binnen andere sectoren.

BT

- Burgemeester direct betrokken gemeente (GRIP 3) of voorzitter veiligheidsregio en burgemeesters betrokken gemeente(n) (GRIP 4);
- Directeur Publieke Gezondheid;
- Commandant van dienst Brandweer;
- Districts- (GRIP 3) of Eenheidsleiding (GRIP 4) Politie en/of Commandant Koninklijke Marechaussee;
- Gemeentesecretaris BT.

De Veiligheidsregio Kennemerland heeft hieraan toegevoegd:

- Communicatieadviseur BT;
- Hoofdofficier van Justitie (HOvJ);
- Adviseur Openbare orde en Veiligheid;
- Informatiemanager BT;
- Verslaglegger BT;
- Liaison externe/vitale partner(s) (afhankelijk van situatie);
- Rijksheren (afhankelijk van situatie);
- Liaison Defensie (Regionaal Militair Commandant of namens hem een Regionaal Militair Beleids Adviseur, indien benodigd, op uitnodiging van de burgemeester/voorzitter VR);
- Liaison Nationaal Coördinatie Centrum t.b.v. afstemming met het Rijk, indien benodigd;
- Voorzitter betrokken waterschap (op uitnodiging, geen sleutelfunctionaris).

Tijden waarbinnen de uitvoering van taken moet starten

Het Besluit veiligheidsregio's (Bvr, artikel 2.3.2) schrijft tijden voor waarbinnen onderdelen of functionarissen met de uitvoering van hun taken starten. Deze tijden zijn van toepassing bij de acute crises.

Crisisteam	Tijd	Betekenis operationeel
Meldkamer		
CaCo	0 minuten	Zijn 24/7 aanwezig op de meldkamer en in staat om hun taken uit te voeren (waaronder alarmering)
CoPI		
CoPI-leden ¹³	30 minuten	In staat om gecoördineerd leiding te geven
OT		
OL, Algemeen Commandanten, Informatiemanager OT, Communicatieadviseur OT en ondersteuning ICT	45 minuten	In staat om hun voorbereidende, uitvoerende en operationeel-ondersteunende taken uit te voeren
Sectie Informatiemanagement	40 minuten	In staat om hun voorbereidende, uitvoerende en operationeel-ondersteunende taken uit te voeren
Overige sectiemedewerkers	60 minuten	In staat om hun voorbereidende, uitvoerende en operationeel-ondersteunende taken uit te voeren
Bevolkingszorg	60 minuten	Qua bemensing en verbindingen
BT		
BT-leden	60 minuten	In staat om in een voorbereide crisisruimte leiding te geven op basis van het inmiddels vanuit het OT beschikbaar gestelde totaalbeeld

Locaties

De VRK beschikt over twee Regionale Coördinatie Centra (RCC): het RCC Haarlem en het RCC Schiphol. Vanuit een RCC wordt een crisis gecoördineerd.

Een RCC bestaat uit speciaal ingerichte ruimtes en faciliteiten die op ieder moment van de dag gebruikt kunnen worden voor de uitvoering van crisistaken.

Crisisteam	Adres
Meldkamer	
Meldkamer Noord-Holland	Zijlweg 200, Haarlem
CoPI	
CoPI leden	Nabij het incident
OT	
OT-leden	RCC Haarlem (Zijlweg 200), of RCC Schiphol (Koningin Máxima Kazerne, Sloterweg 400, Badhoevedorp)
Secties	RCC Haarlem (Zijlweg 200), of RCC Schiphol (Koningin Máxima Kazerne, Sloterweg 400, Badhoevedorp)
BT	
BT leden	RCC Haarlem (Zijlweg 200), of RCC Schiphol (Koningin Máxima Kazerne, Sloterweg 400, Badhoevedorp)

¹³ De OvD Bevolkingszorg heeft een opkomsttijd van 60 minuten omdat deze geen voorrangvoertuig heeft.

Bijlage 3 Samenhang plannen

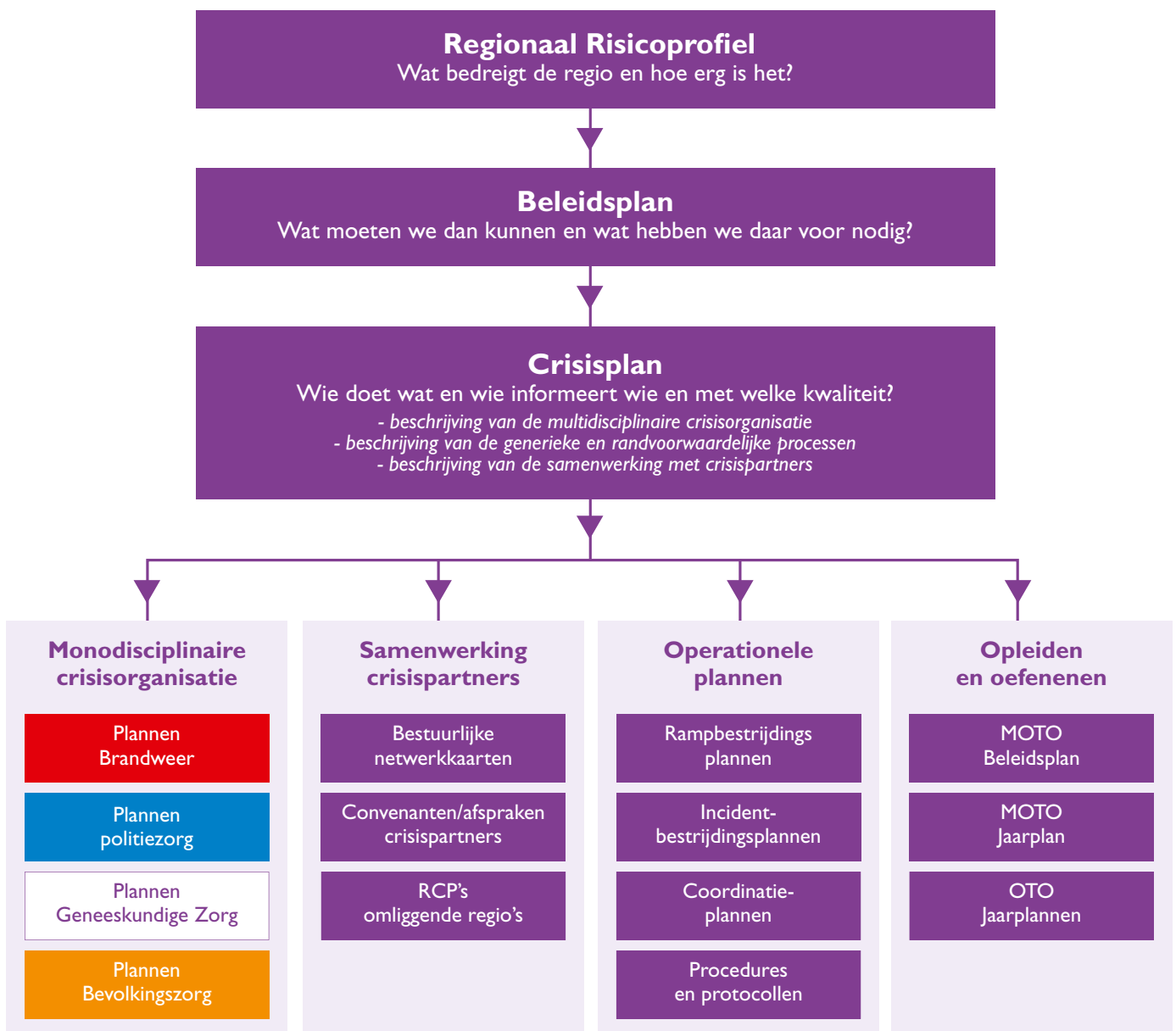
Het bestuur van de Veiligheidsregio Kennemerland stelt iedere vier jaar de volgende producten vast:

- Regionaal Risicoprofiel, overzicht van risicovolle situaties en bedreigingen en analyse van de mogelijke gevolgen in de veiligheidsregio Kennemerland;
- Regionaal Beleidsplan, het strategisch beleidskader voor de ontwikkelingen en ambities van de veiligheidsregio Kennemerland;
- Regionaal Crisisplan, overzicht van de crisisaanpak en bijbehorende crisisorganisatie in de veiligheidsregio Kennemerland.

Uitwerkingen van het crisisplan zijn vastgelegd in de monodisciplinaire deelplannen van de kolommen en andere onderliggende plannen en procedures, zoals:

- Incident-, crisis- en rampbestrijdingsplannen;
- Scenario- en informatiekaarten;
- Rol- en taakkaarten voor functionarissen.

Het schema hieronder laat globaal zien welke plannen er zijn en hoe deze met elkaar samenhangen.

Bijlage 4 Afkortingen

AC	Algemeen Commandant	OL	Operationeel Leider
BT	Beleidsteam	OM	Openbaar Ministerie
CaCo	CalamiteitenCoördinator	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
CBP	Crisisbestrijdingsplan	OvD	Officier van Dienst
CBRN	Chemisch, Biologisch, Radioactief, Nuclear	RBP	Rampbestrijdingsplan
CoPI	Commando Plaats Incident	RCC	Regionaal Crisiscentrum
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio	RCP	Regionaal Crisisplan
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidenten Bestrijdingsprocedure	RMBA	Regionaal Militair Bestuurlijk Adviseur
HOVD	Hoofd Officier van Dienst	RMC	Regionaal Militair Commando
IBGS	Incident Bestrijding Gevaarlijke Stoffen	RMOA	Regionaal Militair Operationeel Adviseur
IBP	Incidentbestrijdingplan	OT	Operationeel Team
IM	Informatiemanagement	SGBO	Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden
KMar	Koninklijke Marechaussee	USAR	Urban Search and Rescue
LCMS	Landelijk Crisismanagement Systeem	VR	Veiligheidsregio
LMS	Landelijke Meldkamer Samenwerking	WAS	Waarschuwings- en alarmeringssysteem
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum	Wvr	Wet veiligheidsregio's
MKNH	Meldkamer Noord-Holland		
NCC	Nationaal Crisis Centrum		
NW3	NoordWest 3		

Bijlage 5 Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Vitale belangen van de samenleving	Juridisch perspectief (staatsnoodrecht): <ul style="list-style-type: none"> • Internationale rechtsorde • Nationale rechtsorde (waaronder openbare orde) • Openbare veiligheid • Economische veiligheid. Beleidsperspectief (o.a. ten behoeve van impactbeoordeling): <ul style="list-style-type: none"> • Territoriale veiligheid • Fysieke veiligheid • Ecologische veiligheid • Economische veiligheid • Sociale en politieke stabiliteit
Vitale sectoren	<ul style="list-style-type: none"> • Energie • Telecommunicatie/ICT • Drinkwater • Voedsel • Gezondheid • Financieel • Keren en beheren oppervlaktewater • Openbare orde en veiligheid • Rechtsorde • Openbaar bestuur • Transport • Chemische en nucleaire industrie
Crisisorganisatie	De organisatievorm waarbinnen de direct betrokken bestuurlijke en operationele partijen – ten tijde van een (dreigende) ramp/crisis – inhoud geven aan kennis gestuurde besluitvorming.
Crisis (in juridische zin)	De kwalificatie van een gebeurtenis als crisis staat – in juridische zin – los van de feiten ('ernstige' gebeurtenis). Het is een bestuurlijke kwalificatie met het oog op besluitvorming. Voor overheidsgezag betekent dit het toepassen van noodbevoegdheden. Die kwalificatie wordt begrensd door twee beginselen: <ul style="list-style-type: none"> • Proportionaliteit: er is sprake van een (dreigende) aantasting van een of meer vitale belangen (c.q. sectoren) van de samenleving; • Subsidiariteit: reguliere bevoegdheden/structuren worden niet afdoende geacht voor het voorkomen, beheersen of herstellen van die (dreigende) aantasting.
Ramp (in juridische zin)	De crisis die betrekking heeft op de (dreigende) aantasting van het vitale belang openbare veiligheid en waarbij normale bevoegdheden in verband met de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van andere disciplines ontoereikend zijn. Een ramp is in die zin altijd een crisis, maar een crisis is niet altijd een ramp.
Bovenlokale ramp/crisis	Bij een ramp/crisis – lees: (dreigende) aantasting van de openbare orde en openbare veiligheid – van 'meer dan plaatselijke betekenis' kunnen maatregelen/voorzieningen, naar het oordeel van de voorzitter van de veiligheidsregio, niet langer op grond van een afweging van de omstandigheden in elk van de betrokken gemeenten genomen worden. Maatregelen en voorzieningen moeten immers worden genomen op grond van een beoordeling van de omstandigheden in het hele getroffen gebied, zonder acht te slaan op de toevallige omstandigheid dat dit gebied wordt doorsneden door gemeentegrenzen. Mocht de voorzitter van de veiligheidsregio menen dat het bijeenroepen van een BT niet nodig is, terwijl de commissaris van de koning c.q. minister van Justitie en Veiligheid wel van mening is dat die regionale opschaling nodig is, dan kan daartoe een aanwijzing worden gegeven aan de voorzitter.
Openbare orde en veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Openbare orde: integriteit van de (semi)publieke ruimte overeenkomstig haar bestemming naar tijd en plaats. • Openbare veiligheid: fysieke integriteit van personen en zaken (waaronder levende have) en het milieu.
Algemene keten	Gezag/Bestuur op de beleidsterreinen openbare veiligheid en openbare orde.

Begrip	Omschrijving
Functionele ketens	Gezag/bestuur/beheer op beleidsterreinen zoals infectieziektebestrijding, justitie, terrorisme, schaarste algemeen, drinkwater en voedsel, energie, transport, financiën, telecommunicatie en media, onderwijs en cultureel erfgoed.
Bestuurlijke leiding	Bestuurlijke leiding kan plaatsvinden op lokaal, regionaal, bovenregionaal, nationaal en internationaal niveau: <ul style="list-style-type: none"> • De burgemeester heeft de bestuurlijke leiding binnen zijn gemeente op de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid; • De voorzitter veiligheidsregio heeft de bestuurlijke leiding op de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid zodra hij/zij daartoe een BT bijeenroept; • Gezagsdragers binnen de functionele ketens hebben de (gedecentreerde) bestuurlijke leiding op hun eigen beleidsterreinen. Te denken valt aan de hoofdofficier van justitie, voorzitter waterschap en zogenoemde rijksheren; • De algemene keten kan onder centraal gezag belast zijn met de uitvoering, bijvoorbeeld bij de bestrijding van bepaalde infectieziekten, onder het gezag van de minister van VWS; • De commissaris van de koning c.q. minister kunnen algemene of bijzondere aanwijzingen geven aan de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio. Die aanwijzingsbevoegdheden zijn gebaseerd op proportionaliteit en subsidiariteit. Voor bepaalde aanwijzingen gelden specifieke vormvereisten (Koninklijk Besluit); • Op basis van een daartoe geslagen Koninklijk Besluit kan de minister de bestuurlijke leiding binnen de algemene keten geheel of gedeeltelijk aan zich trekken of een andere autoriteit daarmee belasten.
Bestuurlijke coördinatie	Afstemming binnen of tussen de algemene en/of functionele ketens, zonder daarbij te treden in elkaars functionele, juridische of geografische bevoegdheden. Het BT kent elementen van bestuurlijke leiding (gezag op bepaald beleidsterrein) en bestuurlijke coördinatie.
Algemene operationele leiding	Algemene operationele leiding doorbreekt normale verhoudingen tussen de burgemeester c.q. voorzitter veiligheidsregio en operationele diensten. Het is geen zelfstandige bevoegdheid: de algemene operationele leiding door een daartoe aan te wijzen OL wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de direct betrokken burgemeester(s) óf voorzitter veiligheidsregio en binnen de door dat gezag gestelde grenzen. De burgemeester kan een OL aanwijzen, de voorzitter moet een OL aanwijzen. In beginsel is de OL 'ontkleurd', maar kan ook 'gekleurd' zijn. Bijvoorbeeld bij crises op het terrein van de volksgezondheid: een OL uit de 'witte kolom'. Of bij crises op het terrein van de nationale rechtsorde (waaronder openbare orde): een OL van de politie.
Operationele leiding	De hoogst leidinggevende binnen een operationele discipline: een door het daartoe bevoegde gezag aan te wijzen AC. Operationele leiding over een operationele dienst vindt bij opschaling naar een OT plaats onder de paraplu van de algemene operationele leiding. Dat de betrokken AC-en van een operationele dienst daarbij hun eigen verantwoordelijkheden hebben en houden doet aan dat uitgangspunt niet af.
Operationele coördinatie	Meerhoofdige operationele leiding waarbij de betrokken operationeel leidinggevendenden niet treden in elkaars functionele, juridische en geografische bevoegdheden. Vormen van operationele coördinatie zijn een operationeel team ¹⁴ , zoals de OvD's binnen een CoPI. De leider CoPI heeft (juridisch gezien) niet de operationele leiding; hij/zij geeft leiding aan het beeld-, oordeel- en besluitvormingsproces op de plaats van het incident en daarbij benodigde ondersteuning.
Proportionaliteitsbeginsel	Er is sprake van een (dreigende) aantasting van een of meer vitale belangen van de samenleving.
Subsidiariteitsbeginsel	Normale bevoegdheden/structuren zijn niet toereikend voor het voorkomen van die (dreigende) aantasting, dan wel het beheersen of herstellen van de gevolgen daarvan.

¹⁴ Denk ook aan de sGBO-structuur in dat verband. Operationeel leidinggevendenden van andere diensten worden door de AC-P uitgenodigd om deel te nemen aan de vergadering binnen de sGBO.

